

METODIKA K PRACOVNÍMU LISTU Č. 3

Cílová skupina: vyšší školní věk, 14–15 let

Fáze vyučovacího procesu: fixace a expozice – rozšíření učiva, badatelská výuka

Edukační cíl: žák aplikuje své poznatky z dějin v konkrétní situaci, vyhledává doplňující informace ve vhodných odborných zdrojích, aktualizuje historické téma v oblasti současného právního povědomí, účelně reflektuje své badatelské aktivity

Didaktické prostředky: pracovní list, PC, vhodné publikace

Mezipředmětové vztahy: český jazyk / německý jazyk, základy společenských věd

Doporučená forma: skupinová práce (3–4 žáci)

Metodika: Učitel prezentuje film „Se zbraní v ruce“. Upozorní žáky, že po zhlédnutí filmu bude následovat samostatná badatelská práce orientovaná na téma lovu. Žáci následně samostatně pracují v tvůrčích skupinách.

ŘEŠENÍ:

Prodiskutujte ve skupině několik důvodů, proč podle vás středověká vrchnost trvala na tak přísných trestech pro pytláky. Formulujte alespoň 2.

V obou našich zemích bylo pytláctví hodnocené jako delikt proti majetku a proti pozemkové vrchnosti, a tedy trestné. V 15. století existovaly velké lesní komplexy, ve kterých bylo poddaným zakázáno pod hrozbou přísných, často hrdelních trestů lovit. Pytláctví se v podstatě rovnalo neoprávněnému lovu na cizích pozemcích, a proto bylo často posuzováno jako krádež. Druhou příčinou přispívající k přísným trestům za pytláctví mohlo být upevňování hierarchických pravidel vrchnosti či krále. Zvláště v případě krále nebo císaře, jejichž moc byla často omezená, byly tvrdé zákony jedním ze symbolů, na kterých panovníci lpěli. Nejběžnějším trestem za pytláctví tak bylo oběšení. Místní zvyklosti mohly vést k méně přísným trestům, jako například nucené práce, vězení, podmínku nebo i milost. Tresty smrti za pytláctví byly obvykle vyměřovány v případech, kdy bylo prokázáno pytláctví ve větším rozsahu. Karel VI., který byl vášnivým lovcem, pytláctví obvykle trestal vypálením cejchu, nucenými pracemi nebo stáním na pranýři s jeleními parohy. Trest smrti byl vyhrazen pro recidivisty, kteří se dopouštěli pytláctví opakovaně.

Vysvětlíte co nejpodrobněji pojem „smolné knihy“.

Smolná kniha, též nazývaná černá nebo popravčí kniha (latinsky acta negra maleficorum, německy Achtbuch, Blutbuch, Urgichtenbuch), je historický dokument vedený soudem s hrdelní pravomocí v pozdním středověku a raném novověku. Tyto knihy obsahují záznamy výpovědí podezřelých osob, které byly obviněny z hrdelních zločinů, a také záznamy o provedených exekucích. Původně byla soudní pravomoc ve městě vykonávána rychtářem, avšak ve větších městech mu pomáhala městská

rada, jejíž počet členů se pohyboval v rozmezí 5 až 10 v závislosti na velikosti města. Původně v době vrcholného středověku byly zápisy o hrdelních rozsudcích poměrně strohé. Nicméně, v průběhu pozdního středověku docházelo k nárůstu zločinnosti a množství lapkovských družin na cestách se zvyšovalo. Proto potřebovala města svůj vlastní soud a právo, aby mohla odsuzovat zločince k trestu smrti. České městské právo vycházelo z německých vzorů, jako bylo právo norimberské a magdeburské. Avšak každé město soudilo zločince podle svých vlastních zvyklostí a až do 16. století neexistovala žádná jednotná praxe. Konec 15. století přinesl vznik smolných knih, které obsahovaly daleko podrobnější informace. Tyto knihy zaznamenávaly téměř doslova výsledky obviněných, což vedlo k mnohem barvitějšímu záznamu výpovědi vyslýchaných. Navíc městský písař často pečlivě zaznamenával, jakými stupni mučení byl obviněný ke svým výpovědím přinucen.

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

Tyto pracovní listy vznikly v rámci projektu
„Didaktika na hranici – Učíme společně pro
budoucnost / Didaktik über Grenzen – Wir
unterrichten gemeinsam für die Zukunft“.